ANUL I. Un exemplar 2 Lei. Nr. 20.

Redacția și Administrația Cluj Reg. Maria 14

:-: TELEFON 124 :-:

Librăria Anca Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:
Pe un an Lei 120·—
Pe ½ an „ 60·—
Pe ¼ an „ 35·—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cluj 19 August 1923. Director-Proprietar: Alexandru Anca. Pentru străinătate un exemplar 3 Lei.

Ne prăpădim, D-le Ministru!

— Scrisoare deschisă dlui Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor. —

N'ați fost demult prin Ardeal, Domnule Ministru, deși v'am fi dorit mult între noi încă înainte de a se proceda la impunerea, așa cum se face azi, a esențialilor factori ai țării, a negustorilor și industriașilor, în numele legilor D-Voastre fiscale. V'am fi dorit între noi pentruca să ne vedeți nevoile, să vedeți ce trebue să impuneți, ce nu, și pentruca să Vă știm Domnule Ministru, scăpat de criticile ce astăzi, dacă veți veni între noi, le veți întâmpina pretutindeni. Noi, factorii cari producem forța materială a Statului, principalele lui venituri, aveam mângâerea de a ne ști taxați după posibilitățile noastre, iar D-Voastre aveați ocazia nu să provocați apropierea falimentului nostru, ci dimpotrivă să dați avânt industriei și comerțului, cari nu sunt numai ale Ardealului.

Astăzi, dacă veți trece pe la noi, veți auzi numai doleanțe din toate părțile, numai disperarea tuturor în preziua falimentului. Și, chiar dacă nu ne știați situația dela fața locului ci numai din calculul temeinic al putințelor noastre așa cum le știți din statisticile ministerului, puteați face să nu se audă nimic din toate cu câte veți fi primit astăzi.

Ne găsim cu toții în cea mai desnădăjduită situație. N'a fost destul criza de după război, lipsa de numărar, ci ni-au venit și impozitele cele mai neauzite. Dupăce nevoile vieții s'au majorat, iar numărarul s'a redus aproape la zero, impozitele fiscale le-ați urcat într'o măsură care întrece orice posibilitate de a le face față. Plătim impozite către Stat cari au ajuns de zece-ori mai mari ca în anul trecut, lăsată fiind și posibilitatea unor evaluări subiective, dupăce odată era prea destul și numai majorarea din legile D-Voastre. Plătim impozite către comună, care ține pas egal cu impozitele directe, fiind în acest an atât de mari — și mai ales atât de multe, încât afirmăm că nu este manifestare individuală, care să nu cadă sub impozit.

Toate acestea le cunoașteți din memoriul Congresului general al comercianților ținut zilele acestea la Cluj. Le cunoașteți din memoriile tuturor organizațiunilor noastre economice și comerciale, din ziarele cotidiane și din organele comerțului. Cred, că v'ați dat din ele seamă, pe ce margine de prăpastie a ajuns viața comercială a acestei provincii. Pentrucă D-Voastre Dle Ministru nu ați putut avea în vedere numai reconstrucția țării prin restabilirea bugetului care vă este spre laudă, dar a trebuit să aveți în vedere, în ce privește Ardealul, și situația specială de aici. In loc să lovească capital în această provincie, legile fiscale dela București aveau datoria să încurajeze aici atâtea manifestări românești cari sau sunt numai la început, sau se produceau dacă impozitele fiscale ce le-ați adus în felul de astăzi, nu le tăiau orice inițiativă.

Nu v'a fost prea mult, până acum, de aceste considerații. Poate este târziu, dar poate mai aveți însă vreme să vă opriți la ele. V-o cere comerțul românesc în fașă din țara abia de ieri a noastră a Ardealului.

Cu stimă:
ALEXANDRU ANCA

O nouă conspirație maghiară la Cluj

S'a descoperit o întinsă organizație a preoților din Cluj având legături directe cu guvernul din Budapesta.

Semioficiosul guvernului „Viitorul" a publicat alaltăeri știrea sensațională, că organele siguranței statului au ajuns pe urmele unei vaste conspirații ungurești contra statului român, condusă de preoți fruntași din localitate.

S'a descoperit documente confirmând legătura acestei organizațiuni cu guvernul maghiar, care o subvenționează. Organizațiunea iredentistă, compusă în majoritate din preoți reformați, avea să conrupă toate organele statului în Ardeal, prin mită, și să recurgă, dupăcum spun dovezile dela siguranță, la orice fel de mijloace cari pot duce la înfrângerea României.

Știrea ziarului „Viitorul" ni-a fost confirmată printr'un comunicat de azi dimineață al dlui prefect Septimiu Mureșian precum și de organele siguranței de stat locale.

In interesul cercetărilor chestiunea nu va fi dată integral publicității decât peste câteva zile, când vor fi operate ultimele arestări. Ceeace putem afirma, este că organizațiunea iredentistă a preoților reformați — oricât a fost desmințită pe ziua de ieri de P. S. Sa Episcopul Nagy, care, după arătările semioficiosului guvernamental din localitate are în această chestiune o mare parte de vină, — are legături și cu alte societăți culturale și filantropice ungurești din Cluj.

Congresul general al avocaților români

In zilele de 8 și 9 Septembrie a. c. se va ținea la Cluj un congres al tuturor avocaților români din țară, convocat pentru înființarea unei alianțe a tuturor avocaților români menită să apere caracterul național al barourilor din toată țara și să colaboreze prin cercurile de studii ce le va crea cu ocazia congresului, la unificarea diverselor legislații dela noi.

In vederea congresului care se promite înălțător, s'a convocat pentru 28 August, cu ocazia adunării generale a „Astrei", un congres preliminar la Timișoara.

In vederea congresului general dela Cluj, s'a adresat un apel către toate barourile din țară, anunțându-li-se această ordine de zi a congresului:

Cuvânt de deschidere, rostit de d. dr. Ion Suciu președintele Comitetului provizoriu; salutul delegaților barourilor; raportul și propunerile comitetului prezentate de dl dr. Valeriu Roman, secretar g-ral ad-interium; pronunțare asupra înființării alianței și votarea statutelor; alegerea organelor prevăzute în statut; propuneri independente prezentate în scris cu opt zile înainte la biroul din Palatul justiției, camera 22.

Comitetul organizator a luat toate măsurile în vederea încartiruirii congresiștilor.

Adunarea avocaților din Cluj contra impozitelor exagerate.

Joi la orele cinci s'a ținut la primăria locală adunarea avocaților din Cluj în chestiunea impozitelor. Adunarea a fost prezidată de dl dr. Valer Roman, și au participat la ea aproape toți avocații români din localitate, împreună cu o seamă de avocați din minoritate.

Adunarea a luat în discuție detailată nouile impozite, cari fiind fixate în mod exagerat, sunt de natură a face imposibilă practica avocațială. Dupăcum s'a arătat în această consfătuire, impozitele la cari sunt supuși avocații, sunt mai urcate în proporție decât ale oricărei bresle.

Conferința a hotărît în consecință să protesteze cu toată energia contra impunerilor acestora și să facă în vederea izbânzii o agitație serioasă.

Presa ungurească și ideia națională română

De Dr. Valeriu Roman.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acei, cari au urmărit cu atențiune luptele din sânul Baroului de Cluj, prea ușor au putut constata, că aceste lupte nu sunt nici de ordin personal, nici de o importanță locală. S'a pus în discuțiune chestiunea cea mai importantă pentru Statul Român, că ideia națională română până la ce limită are dreptul să stăpânească toate instituțiunile Statului și ce mijloace poate întrebuința pentru asigurarea stăpânirei sale legitime. Suntem convinși, că fiecare Român conștient va înțelege importanța acestei chestiuni atunci, când ideia constructivă națională duce lupte așa de grele cu ideia destructivă a internaționalismului.

Ideia națională reclamă intemeierea unui stat național, în care poporul dominant — majoritatea covârșitoare a populației — are indiscutabilul drept de a conduce nemijlocit toate instituțiunile Statului și exercita un control sever asupra tuturor instituțiunilor particulare cari privesc întru câtuși de puțin vieața publică.

Ideia internațională reclamă intemeierea statului federativ, unde fiecare națiune conlocuitoare — fără considerare la număr — are dreptul să-și creieze formațiuni politice a parte și numai prin aceste organizme să fie în contact politic cu celelalte unități etnico-politice.

Poporul Român s'a hotărât pentru statul național, fondat pe temeiul ideii naționale române. Această hotărâre este emanațiunea suveranității naționale și a dreptului de autodeterminare recunoscute de toate popoarele civilizate și consfințite prin tratate de pace. De această voință națională are să țină cont fiecare cetățean al Țării, fără considerare la originea lui etnică. Totuși ungurii nu vreau să o înțeleagă.

Lupta eroică dusă din partea avocaților români în sânul Baroului de Cluj pentru triumful ideii naționale este apreciată din partea presei ungurești cu reacredință, lipsă de bun simț, ba chiar cu insolență, cari s'au manifestat în toată goliciunea lor, în special, în două rânduri.

Când s'a zvonit prin Cluj, că Uniunea advocaților va invalida alegerea făcută la Barou din partea advocaților români la 24 Iunie cor., ziarul „Ellenzék" din Cluj a avut o eșire așa de temerară încât ar fi putut crede oricare Român, că ne găsim sub stăpânirea lui Tisza și Apponyi. A numit pe acei advocați, cari în mod cinstit și civilizat au apărat ideia lor națională, „scandalagii", „puciști", iar presupusa invalidare au consideratu-o ca „cele douăzeci și cinci binemeritate". Acuma întrebăm dacă este admisibilă o astfel de apreciere față de manifestarea unui sentiment, din partea aceluia care este în casa noastră și din bunăvoința noastră consumă la masa noastră? Nici atunci nu ar fi admisibilă această apreciere adânc blesantă, când ungurii ar fi stăpâni peste țară. Doară trebuie să existe anumite limite impuse de bunul simț și între colectivități, precum există în vieața individuală.

Al doilea caz s'a ivit atunci, când a ajuns în publicitate întâmpinarea adresată din partea comitetului advocaților români către Președintele Uniunei advocaților, în care au susținut teza, că fondul tuturor legilor trebue să fie ideia națională și fapta care este în concordanță cu această ideie, chiar în cazul unui conflict aparent cu litera legii, este constituțională; iar atunci, când ideia națională este primejduită, cetățenii sunt în drept, ba chiar obligați, a sări în ajutorul ideii. La acest adevăr juridic, care aparține domeniului dreptului public, ziarul „Ellenzék" a avut iarăș o eșire cât se poate de brutală. In loc să discute, dacă acest principiu din punct de vedere al dreptului public este admisibil

sau ba, discuţiune, la care ne-am fi angajat cu plăcere, a început să înjure. A batjocorit advocaţii români numindu-i în mod ironic pe numele de botez „Valerii“, „Amoşii“, gest pe care numai noi Ardelenii îl înţelegem. Multe sute de ani ne-au batjocorit ungurii numirile noastre de origine romană. Când stam în faţa profesorilor unguri, ne apostrofau într'un ton ironic „Traiani“! „Aurelii“! voi descendenţii Romanilor, acuma vă arătaţi curajul! Şi acuma, în ţara lor Românii să fie expuşi la aceaşi batjocură din partea acelora, cari, ieri ne ţineau cizmele pe gât, este prea mare inconştienţa noastră, dacă nu vom riposta în mod cuvenit. Dar ziarului maghiar nu i-a fost suficientă această insultă, ci a declarat că „după preluarea imperiului, a năvălit spre oraş o mulţime de advocaţi, cari nu au avut ce căuta acolo, nici pregătirea lor juridică, nici alte calităţi nu le-au asigurat existenţa, ci numai în situaţia turbure s'au putut menţine, până când s'a schimbat situaţia şi s'a întunecat cerul asupra lor“. Aceştia sunt advocaţii români, al căror drept de a veni la cultura oraşelor româneşti, din incultura satelor unde ne-au vârît ungurii, este contestat din partea oficiosului partidului maghiar.

Aceasta este mulţumita pentrucă advocaţii români din Baroul de Cluj, unde în anul 1919 din cauza denegării jurământului de credinţă faţă de Statul Român nu se găsia un picior de advocat minoritar, au admis fără nici o distinţiune aproape 120 de avocaţi minoritari reprimindu-i în Barou pe baza unei ordonanţe a guvernului Averescu. Nici măcar atâta nu s'a făcut să li ceară dovada cunoştinţei limbei oficiale sau să li-se ceară justificarea activităţii de un an, pânăcând nu au fost membrii baroului, lucruri, cari au fost prevăzute chiar în ordonanţa de admitere. Iar ţinuta advocaţilor români din Cluj, a fost determinatoare pentre toate barourile din părţile alipite, şi situaţia ungurilor şi evreilor a fost salvată.

Cu just regret trebue să constatăm că acest gest al advocaţilor români din Cluj prin care au încălcat chiar legea în favorul advocaţilor minoritari, nu a fost altceva de cât un gest emanat din inconştienţa creiată de mentalitatea aservită stăpânitorilor de eri. Acuma îşi au răsplata cuvenită. A fost o slăbiciune, care dacă se va repeta de multe ori, poate avea urmări catastrofale.

A deplânge însă faptele greşite ale trecutului, este de prisos. Dar este absolut necesar, ca să tragem învăţăturile cuvenite. Şi din aceste manifestaţiuni ale presei ungureşti putem să stabilim un adevăr, că ungurii, pe lângă toate asigurările lor faţarnice, ne uresc din tot sufletul lor, şi orişice concesiuni le-am face, această generaţie, cu stăpânirea românească, nicicând nu se va împăca, ba din contra nu va înceta de a nutri speranţe ascunse, că ei se găsesc numai într'o situaţie de tranziţie. Ideia naţională faţă de unguri atât înăuntru, cât şi în afară, numai cu pumnul de oţel va triumfa. Chestiunea româno-maghiară nu este şi nu va fi nicicând chestiune de drept, ci chestiune de putere, precum prea bine a spus-o omul lor, contele Apponyi.

Nu există altă soluţiune decât, că fiecare român să-şi dea seamă de situaţie, şi să cădem de acord asupra atitudinei ce avem să o luăm în chestiunea minoritară, pentrucă aci nu mai există vederi de partid, ci numai hotărâri naţionale, cari trebuie să se execute cu sfinţenie. Tembelizmul şi certurile de partid nu pot avea alt rezultat, decât trezirea unei speranţe în sufletul duşmanilor în repetirea stăpânirei glorioase, dar scurte a lui Mihaiu-Vodă în Ardeal, dar o Românie Mare şi vecnică nu vom avea. Noi românii însă nu putem avea altă voinţă decât eternizarea stăpânirei româneşti pe teritoriul Ţării noastre, călăuzindu-ne de farul strălucit al ideii naţionale.

Incuviinţarea

organizării foştilor gardişti naţionali.

Ordinul inspectoratului III al armatei în această chestiune.

Am fost printre primii cari am anunţat acum o lună constituirea unui comitet de iniţiativă la Cluj, care s'a angajat să organizeze în legiuni de tir şi sport pe foştii gardişti naţionali din 1918—19. De-atunci organizarea societăţii a progresat simţitor, primindu-se adeziuni din toate părţile şi ţinându-se săptămânal câte o şedinţă în vederea organizării.

Comitetul de iniţiativă este pus sub preşidenţia merituosului luptător naţional Dr. Amos Frâncu, şi are ca membrii pe cei mai de seamă dintre ofiţerii gărzilor naţionale. Şedinţele săptămânale şi le ţine Joia la orele 9 seara, în baroul provizoriu din Calea Victoriei 44, acasă la dl dr. Amos Frâncu. Datorită muncii din aceste şedinţe s'a ajuns la rezultatul frumos de care vorbiam, al adeziunilor fără număr venite din toate părţile.

Acum s'a primit şi ordinul inspectoratului III. de armată privitor la participarea ofiţerilor în această societate de tir. Ordinul nrul 37/923 al acestui inspectorat dă voe tuturor ofiţerilor activi şi de rezervă din corpurile VI. şi VII. arm. să participe în organizaţiunea aceasta. Comitetul de organizare a societăţii a adresat deci un apel tuturor foştilor comandanţi de legiuni şi ofiţerilor din gărzile naţionale, să'şi dee adresa exactă, deasemenea şi a subalternilor lor, pentru a fi optaţi în comitet.

Evreii la Universitatea din Cluj

O statistică oficială îngrijorătoare. Jumătate dintre studenţii în medicină sunt de legea mozaică. Dl rector dr. Iacobovici este totuş mulţumit. In jurul declaraţiilor din oficiosul evreesc „Uj-Kelet“ făcute de rector al Universităţii din Cluj dr. Iacobovici.

Sub titlul „Critica mişcării studenţeşti d. dr. Iacob Iacobovici, rectorul din anul trecut al Universităţii noastre, a început publicarea unor deosebit de interesante relaţiuni în privinţa Universităţii de aici, în legătură cu supremaţia la care tinde elementul evreesc din sânul ei. Cum aceste relaţiuni erau foarte de mult reclamate de studenţimea şi publicul agitat pe chestiunea lui numerus clausus, publicarea lor ar trebui să ne satisfacă. Decât că autorul declaraţiunilor pe cari le face cu intenţia subliniată de a linişti spiritele creştine convingându-le că nu avem să ne temem în privinţa Universităţii de aici de o supremaţie a elementului evreesc, n'a procedat prea mult corect adresându-se publicului creştin prin coloanele oficiosului organizaţiei evreilor din Ardeal.

Statistica studenţilor dela Universitatea din Cluj.

Arma cu care fostul rector dr. Iacobovici încearcă să lupte din coloanele lui „Uj-Kelet“ contra mişcării studenţeşti, sunt datele matriculei Universităţii privitoare la evrei.

„Universitatea din Cluj — spune dsa — a avut la deschidere, în 1919, 1880 de studenţi, dintre aceştia 1296 au fost români, 276 evrei, 229 germani, 77 unguri. Este cunoscut, că la deschiderea Universităţii româneşti majoritatea neromânilor, *dar chiar şi unii români* (!?), s'au abţinut dela înscriere. La înscrierile din semestrul al doilea al anului 1919—20 am avut 1432 români, 447 evrei, 291 maghiari şi germani. La 1 Nov. 1922, adică după trei ani de funcţionare, am avut 2579 auditori, dintre cari 1655 români, 507 evrei, 330 unguri, 82 saşi, şi 4 de altă naţionalitate. Iar dacă vom împărţi studenţimea în trei grupuri: 1. români, 2. evrei, 3. unguri şi saşi, vom constata că în 1919 am avut 1432 români, 427 evrei şi 291 de altă naţionalitate, iar în 1922: 1655 români, 508 evrei şi 416 de altă naţionalitate. *Românii au sporit deci cu 13 la sută, evreii tot cu 15*, iar celelalte naţionalităţi cu 30 la sută. Vedem deci că proporţia dintre evrei şi români nu s'a schimbat“.

Studenţii evrei în raport cu românii.

„Constatăm, continuă d. dr. Iacobovici, că la deschiderea Universităţii în semestrul întâi evreii prezintau proporţia de 15.01 la sută, în semestrul al doilea din 1920—21, 26.01%; în anul 1921—22 22·84%, iar în anul trecut 19·68%.

Sub regimul maghiar, în 1910—11, când Universitatea de aici a înregistrat cel mai mare contingent, evreii erau de 19·09 la sută, adică tot atâţi câţi la deschiderea Universităţii noastre. *Sporul a venit din Vechiul regat, Bucovina şi Basarabia.*“

Studenţii evrei după facultăţi.

„*Proporţia studenţilor evrei faţă de creştini, după facultăţi şi ani, este următoarea: la facultatea de drept, în primul semestru din 1919—20 ea era de 2·3, în semestrul întâi din 1920—21 10·6, în semestrul întâi din 1911—22 12·3, în semestrul întâi din 1922—23 11·11; la facultatea de medicină* **32·3, 48·1, 43·11, 42·64**: *la farmaceutică 28·9, 37·3, 29·4, 21·11; la filosofie 8·62, 15·9, 9·9; la ştiinţe 4·8, 10·5, 9·9, 10·05.*“

Optimismul dlui rector.

Cifrele acestea de mai sus sunt prea elocvente, pentruca să mai trebuească comentate. Totuş d. dr. Iacobovici face cutare şi cutare „*constatare îmbucurătoare*“, la cari ajunge prin procedee ca acesta: pentruca să arate că nu este tocmai mare pericolul evreesc, separă pe evreii de aci veniţi din vechiul regat, Bucovina şi Basarabia, pentruca să constate că în ce priveşte Ardealul, proporţia este „îmbucurătoare“.

Cine a aţâţat mişcarea antisemită.

Dar d. dr. Iacobovici mai face o afirmaţie tendenţioasă, declarând că mişcarea antisemită dela Universitatea de aici a fost aţâţată de oamenii Budapestei! Intriga aceasta a mai fost pusă la punct, aşa că nu mai trebue să ne ocupăm de ea.

112 români şi 110 evrei în anul întâi dela medicină.

Mai reţinem din arătările dlui dr. Iacobovici în legătură cu mişcarea antisemită de aici, faptul, că în anul întâi al facultăţii de medicină, unde s'a pornit mişcarea deastă toamnă, din 220 de studenţi 112 au fost români iar evrei 110.

O cifră mai elocventă nu se putea. Aşa că în loc de orice concluzie, subliniem şi noi relatarea aceasta a fostului rector al Universităţii clujene.

Soarta învăţătorilor confesionali

Un învăţător cu 22 de ani vechime este amovat în urma intrigilor preotului. Un cuvânt pentru eparhia greco-catolică a Orăzii.

Faptul în sine este foarte simplu: învăţătorul Mihail Checicheş din Nădlac a fost amovat de către eparhia unită din Orade din postul ce'l ocupa în mod onorabil spre satisfacţia atât a cetăţenilor cât şi a autorităţilor şcolare. Revizoratul din Arad i-a dat acestui învăţător cea mai bună menţiune din judeţ, totuş eparhia a găsit că trebue să'l ridice din post, pusă fiind la cale prin tot felul de intrigi de către preotul din comună, un anumit Crâsnic.

Amovarea dlui Mihai Checicheş nu numai că nu s'a făcut în mod cinstit pentrucă nu se pot împăca intriga cu cinstea, dar nu a fost nici după lege, întrucât n'a fost aprobată de ministerul al cărui aviz este prin lege necesar amovării unui învăţător confesional.

Pentru episcopia unită a Orăzii mai amintim, că numitul învăţător a servit cu cinste instrucţia românească timp de 22 de ani, şi că pentru a servi mai departe românismului, şi-a părăsit satul natal de dincolo de actuala graniţă maghiară unde îşi avea şcoala, lăsând şi părinţii şi avere agonisită cu sudoarea feţei sale, pentruca astăzi, în România, după 22 de ani depuşi în slujba luminării neamului, să fie lăsat pe drumuri.

— **Ruperea din nou a tratativelor dintre muncitori şi patronii tipografi.** Tratativele diutre patronii tipografi şi muncitorii în vederea unui nou contract colectiv în locul celui expirat la 1 August, au fost din nou intrerupte deoarece delegaţia muncitorilor n'a găsit acceptabilă oferta patronilor. Tratativele urmate până acum prin intermediul dlui inspector al muncii din localitate, vor fi reluate Miercuri prin mijlocirea dlui director general al muncii Georgianu, care va veni dela Bucureşti special în acest scop.

Băncile, Comercianţii, Industriaşii sunt rugaţi să-şi facă Inserţiunile reclamele în ziarul „Clujul“ în preţ de jumătate ca ori unde.

Informaţiuni

Prigonirea bisericii unite

„Albina“ organul din capitală al bisericii unite române, publică următoarea semnificativă informaţiune:

— Astăzi au plecat dela Ministerul Cultelor, ordonanţele salariilor preoţeşti din eparhiile Blaj şi Gherla de pe lunile Aprilie—Iunie.

Târziu de tot, acum în August! Guvernanţii noştri n'au avut până acum vreme să se gândească, că sunt şase luni de când trebuia să aibă în vedere plata preoţimii unite.

Dar solicicitudinea guvernării noastre, ortodoxe, este şi mai vădită faţă de şcolile confesiunii române unite. Iată de exemplu, câtă purtare de grijă se manifestă faţă de liceul din Beiuş, care azi-mâine îşi împlineşte centenarul:

Profesorii acestui liceu nu primesc cu jumătăţile de an lefurile ce li-se cuvin, iar dupăce în urma campaniei de astă primăvară din presă li-s'a ordonanţat salariile până la 15 August, acum sunt din nou ameninţaţi să rămână muritori de foame.

Mai este liceul unit din Năsăud, despre care am arătat nu de mult că va trebui inchis din lipsă de fonduri, guvernul ne voind să'i dee un singur ban pentru viitorul an şcolar.

Toate acestea de-o parte pentru a sili convertirea la ortodoxism, iar de alta pentru a se ajunge la satisfacerea ultimei şcoli confesionale româneşti.

Tot atunci guvernanţii noştri finanţează nu numai şcoli evreeşti şi ungureşti de stat (4 licee evreeşti şi 9 maghiare) dar mai dau subvenţii şi şcolilor confesionale.

Este trist, şi nu se va ajunge departe astfel!...

— **De ce a trebuit maximate preţurile la Cluj.** Consiliul comunal a fixat deunăzi preţuri maximale, prin cari n'a făcut decât să dea avânt speculei statorind preţuri maximale mai mari decât cele de până atunci.

In timp ce autorităţile dovediau această solicitudine pentru punga secătuită a cetăţeanului, inspectoratul muncii a constatat alaltăeri o simţitoare ieftenire pe piaţa clujană. Totuşi autorităţile în drept n'au găsit încă de cuviinţă revizuirea preţurilor de speculă pe cari le-au fixat pentru localurile de consumaţie.

— **O nouă secţie a Sfatului Negustoresc.** Zilele acestea s'a constituit la Hida o secţiune a Sfatului Negustoresc, alegându-se în fruntea ei un comitet de 14 inşi dintre care abia 2 români, amândoi în funcţii inferioare, iar restul evrei.

— **Procedeuri iudaice.** Ne-am ocupat în numărul nostru trecut de enormul scandal provocat de precupeţii evrei din Piaţa Mihaiu Viteazul din localitate cu intenţia de a opri pe un român să deschidă acolo o şatră cu costume naţionale şi cu articole de de artă românească. Comerciantul român obţinuse toate autorizaţiile necesare şi pentruca să se instaleze, trebuia ca un rând de şetre să se tragă cu un pas şi jumătate mai la dreapta, pentru a face loc şetrii româneşti, care avea să ocupe doi metri pe trei. Pentruca să'l împiedece, precupeţii evrei s'au opus la intervenţia agenţilor vamali şi deoparte s'au plâns ziarului lor „Uj-Kelet“, iar de altă parte au trimis Uniunea evreilor clujeni, cahalul, să protesteze la primărie că se *evacuează* evreii din piaţă. Tot atunci „Uj-Kelet“ anunţa, că dl primar dr. Ut-lea a făgăduit delegaţiei Cahalului tot concursul.

Care nu ni-a fost însă mirarea, când am aflat, că d. primar nu a putut face această promisiune pentru singurul motiv că nu era atunci în localitate. Pentruca să se pună beţe comerţului românesc, ziarul negustorilor evrei a căutat să'l facă pe dl primar să'şi însuşească un angajament, pe care nu l-a luat!

— **Ceaiul dela Cercul Militar în onoarea oaspeţilor polonezi.** In onoarea grupului de intelectuali polonezi veniţi ieri pentru a vizita Clujul, s'a dat azi la orele 10 un ceai la Cercul militar din localitate. D. general N. Petala, comandantul corpului VI. armată, a ţinut cu această ocazie un însufleţitor toast la adresa prietenei noastre Polonia; i-a răspuns preşedintele grupului polonez, apoi a luat cuvântul d. Lungulescu, ataşatul român pe lângă această excursie.

Polonezii au vizitat în cursul zilei instituţiunile mai de seamă ale oraşului, manifestându'şi peste tot admiraţia.

— **Vizita studenţilor cehoslovaci la Cluj.** Cu trenul de Miercuri seara au sosit dela Bucureşti 12 studenţi cehoslovaci veniţi acum patru săptămâni în România în escursie.

Centrul „Petru Maior“ din Cluj le-a făcut o primire demnă, călăuzindu'i pe la toate instituţiile remarcabile din oraş şi dând în onoarea lor două mese comune.

— **Graniţa româno-jugoslavă nu a fost modificată.** Ziarele au anunţat săptămâna trecută că guvernele român şi jugoslav au căzut de acord ca România să cedeze Jugoslaviei comuna Modoş în schimbul comunei Jombolea care este azi a Jugoslaviei. Această ştitre a ziarelor noastre o desminte un comunicat al guvernului din Belgrad, după care într'adevăr s'a tratat cedarea de către România a Modoşului, dar pentrucă Jugoslavia refuză să dea în schimb comuna Jombolea, nu s'a ajuns la nici o învoială.

Informaţiunea jugoslavă adaogă, că s'a discutat ca România să cedeze şi comuna Pardani.

— **Congresul micilor industriaşi din Ardeal.** La 28 şi 29 crt. se va ţinea la Sibiiu congresul micilor industriaşi din Ardeal şi Banat, convocat pentru a discuta unele părţi ale legii muncii, apoi asigurarea plăţilor şi chestiunile reparaţiunilor din război cari mai sunt încă pendinte.

Toate sublinierile din relaţiunile dlui dr. Iacobovici privitoare la elementul evreesc dela Universitatea din Cluj şi reproduse în acest număr al nostru, sunt ale redacţiei.

— **Cum se protejează comerţul românesc în jud. Arad.** Un corespondent de ocazie din comuna Buteni din jud. Arad ne relatează următorul fapt dela ei, care se petrece de altfel aproape peste tot unde comerciantul român are de ţinut piept concurenţei iudaice.

Fruntaşii comunei au organizat mai zilele trecute un maial, în pădurea apropiată, unde un comerciant român şi-a instalat cu această ocazie, după cum este obiceiul, o şatră cu mâncări şi băutură. Un comerciant evreu din Buteni, ca să nu piardă ocazia, şi-a instalat şi el o şatră, numai cu băutură, după obiceiul neamului său. S'a întâmplat acum, că tocmai fruntaşii comunei, printre cari un avocat, nici nu s'au gândit la şatra românului, ci au stat tot timpul la evreu, până când târziu, făcându-li-se foame, s'au dus să ceară de mâncare la şatra românului, care, dupăce a văzut cum ştiu solicitatorii de acum să protejeze comerţul românesc, a refuzat fireşte să'i servească. Urmarea a fost, că s'au adus jandarmi, pentruca să'l silească pe român să servească cu mâncare pe românii cărora băutura nu li-a fost bună decât dela evreu. Se datoreşte numai învăţătorului care s'a ştiut întrepune energic, că nu s'a ajuns la violenţe din partea jandarmilor.

Cazul acesta explică, de ce românul înapoi tot dă ca racul, deşi este în ţara lui.

— **O foarte modestă mistificaţie a unui ziar evreesc.** Un colaborator al nostru a publicat în numărul trecut al „Clujului“ un articol în chestiunea omorului ritual dela Tisza-Eszlar şi a încercării de omor ritual imputată evreilor din Mihaifalău. Pentrucă se vorbia în acel articol şi de mişcarea studenţească dela noi, ziarul evreesc „Keleti Ujság“ a ţinut să se ocupe de el pentru a lovi în studenţii români şi, sub titlu de a fi tradus un pasagiu din ziarul nostru, ne-a acreditat afirmaţia, că mişcarea studenţească dela noi este pornită după indicaţii din Ungaria.

Ziarul evreesc a ţinut să fie original şi a tradus un pasagiu pe care noi nu l-am publicat nicicând. Este chestiune de manieră dintre cele obişnuite la asemenea confraţi.

— **Tovărăşia guvernului maghiar cu băiatul cârciumarului Aidan Neustadt din Orade.** Ziarul „Viitorul“ intrigat că presa evreească dela noi nu mai contenia cu comentarea insultelor aduse României din Camera lorzilor de către un oarecare lord Newton, care aproape lunar protestează acolo contra ciuntirii Ungariei, a arătat, că acest lord Newton, ajuns la nobleţe în urma unui împrumut făcut regelui Eduard al 7-lea, nu are un strop de sânge englezesc în el, ci este băiatul unui obscur crâşmar evreu din Orade. Recentul lord ajuns în Anglia la un unchiu al său care era acolo rabin, şi făcându-şi cu afaceri o avere considerabilă, a ajuns în împrejurarea de mai sus la titlul de nobil. Ungaria şi-a găsit în el pe cel mai sincer prieten, şi este firesc aceasta, doar nu înzadar şi-a pecetluit Ungaria dragostea de evrei cu sângele din pogromuri.

— **Aniversarea la Cluj a victoriei dela Mărăşeşti.** Implinindu-se mâine şease ani dela ziua victoriei dela Mărăşeşti, Societatea „Ocrotirea Orfanilor din război“, secţia Cluj, de sub patronajul M. S. Reginei Maria, a organizat cu această ocazie grandioase serbări poporale în parcul oraşului. Comitetul face deci apel la toată lumea de bine să participe cu obolul său la opera caritabilă ce se face pentru micuţii ofani din război.

Organizarea serbărilor o face dl col. Oprescu, a cărui râvnă pentru ocrotirea orfanilor neamului este o garanţie că serbările de mâine vor fi cele mai grandioase din câte au fost până acum la Cluj. Publicul va petrece cele mai frumoase clipe la restaurantul „Tiribomba“ din parc aranjat de comitetul organizator şi pus sub conducerea dlui colonel Oprescu.

— **De ce stagnează lucrările catedralei ortodoxe.** Ni-se atrage din mai multe părţi atenţia, că deşi toamna este pe aproape, construcţia catedralei ortodoxe abia începută stagnează într'un chip care ar da de gândit, întrucât dacă se va continua tot aşa, ar fi să treacă ani fără număr până să avem gata edificiul catedralei.

Se naşte intrebarea firească la care antreprenorii ar trebui să răspundă: dacă nu socotesc, că credincioşii cari au primit cu atâta satisfacţie luarea construcţiei din antepriza firmei evreeşti şi darea ei în mâna antreprenorilor de astăzi, sunt în drept să aştepte foarte mult dela acei pe cari i-a împărtăşit de atâta simpatie? *(ZO.)*

In preziua ridicării stării de asediu la Cluj

— Deocamdată ea va fi numai îndulcită. —

Partidul maghiar din România văzând în ultimul timp că nu îi este suficientă campania ce o duce contra Statului român prin ziarele din solda sa, a pornit o puternică acţiunea pentru a obţinea ridicarea stării de asediu cu scopul ca astfel să poată ţinea nestânjenit şi fără autorizaţia autorităţilor adunările poporale ale partidului.

După asigurările ce se dau din partea maghiară, intervenţia aceasta ar fi pe cale de a duce la rezultat, întrucât comandamentul militar, informându-se în prealabil despre acţiunile din timpul din urmă ale partidului maghiar, ar fi pus în vedere fruntaşilor unguri o solicitudine promiţătoare.

După aceleaşi asigurări, neputându-se suspenda integral starea de asediu, se va îndulci în aşa fel ca partidul maghiar să'şi poată ţinea întrunirile fără autorizaţie prealabilă.

Ştirea aceasta ungurească n'a fost încă confirmată.

Congresul gardiştilor naţionali la Cluj

Comitetul pentru organizarea foştilor gardişti naţionali din 1918—19 din Ardeal ne încunoştiinţează, că a fixat pentru 28 Octombrie ziua congresului gardiştilor naţionali.

Congresul se va ţinea la Cluj, fiindo aniversare a înfiinţării întâiei gărzi naţionale române, a celei create la 28 Octombrie 1918 la Viena de către d. colonel Xenofon Roman. Acestei gărzi, dupăcum se ştie, i-a urmat a doua zi garda înfiinţată la Praga, iar a treia zi, în 30 Octombre, înfiinţarea gărzii naţionale române dela Cluj, urmată de proclamarea dela 1 Nov. 1918 a legiunii naţionale a întregii Transilvanii.

Congresul este convocat pentru a pune bazele unei societăţi de tir şi sport a gardiştilor naţionali, funcţinând asemenea marilor societăţi similare din străinătate.

Congresul, care va fi cea mai frumoasă manifestare naţională din câte s'au înregistrat în zilele din urmă, este primit cu cea mai largă simpatie de toată lumea românească a Ardealului.

Răspândiţi ziarul „Clujul“ care apare permanent în 10.000 exemplare.

1870
Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

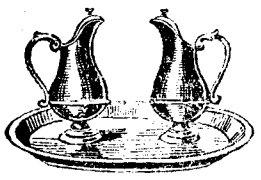

Fabrica română ardeleană de clopote patentate
și Ornate Bisericești
Alexandru Anca, Cluj
Înainte succesorii lui Efraim Andrásofszky
Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

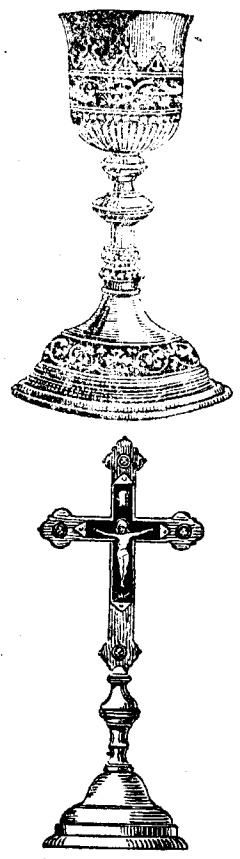

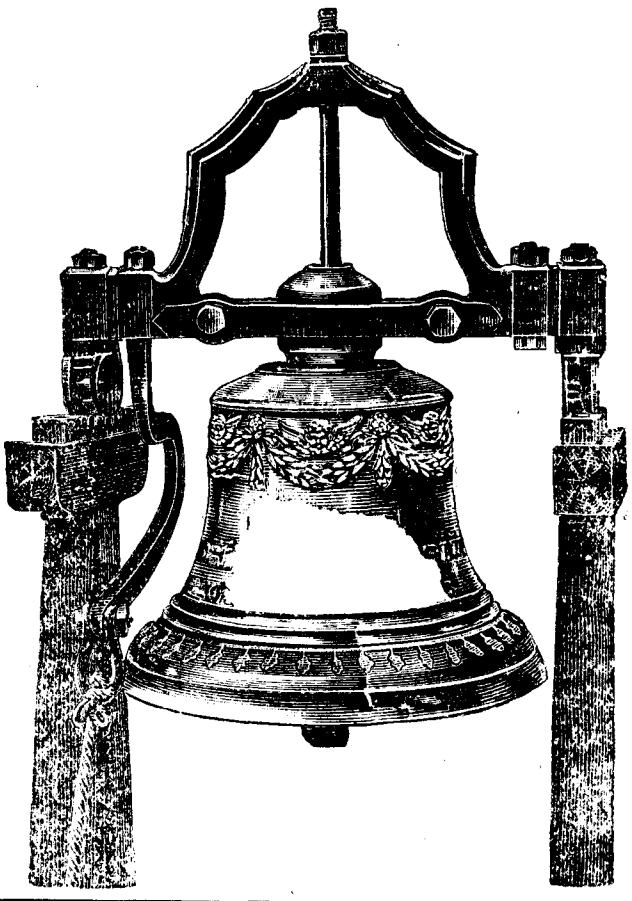

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Inainte de a face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készit kitünő minőségben az Andrásofszky receptje szerint, mely több kiállitáson volt arany és ezüst éremmel kitüntetve. Tártósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenne, kérjen felvilágositást és ajánlatott gyárunktól. Jöjenek, nézék és győződjenek meg.

CASSA DE PĂSTRARE
ȘI BANCĂ DE CREDIT SOCIETATE PE ACȚII

(12) 8—10 CLUJ PIAȚA UNIRII 7.

Fond de rezervă cca 15,000.000 Lei. Filiale: Dej, D.-Sânmărtin,
Capital Social 16,000.000 Lei. Alba-Iulia, Târgul-Mureș.

Devize primim sub condițiuni favorabile.
Depozitul pulpitelor „SAFE" stau la dispoziția clientelei cu prețurile cele mai avantajoase.

Banca Ardeleană și Casa de Economie S. A.
Cluj, Piața Unirei Nr. 32. (2) 8—10
Capital social: Lei 40,000.000.
SUCURSALE: Tg.-Mureș, Uioara, Reghinul-Săsesc, Turda.
Depozitul pulpitelor „SAFE" stau la dispoziția clientelei cu prețurile cele mai avantajoase.

Aurel Decei Restauratorul gărei al C. F. R. Cluj.
Cea mai bună, mai solidă și gustoasă culină. Vinuri escelente garantat naturale și soiuri cu prețuri civile.
Superioară a tuturor Restaurantelor din țară. (33) 8—10 Cercați și Vă veți convinge!

Domni Advocați și Judecători!
Comandați urgent dela Librăria Anca, Cluj
„Legea de execuție"
cu prefață de Dr. Stefan Laday. Prețul Lei 65.—
„Vademecum" juridic
român—maghiar de Alex. Balázs. Prețul 60 Lei.

A apărut în ediția Camerei de Comerț și Industrie Cluj.
Explicarea Noilor legi de impozite
din care fie cine pricepe clar dispozițiile legii și își poate socoti simplu darea din 1 Aprilie 1923. Prețul unui exemplar face 3 Lei.
Noua Lege a chiriilor
Prețul unui exemplar face 5 Lei. Să află la Librăria Anca, Cluj.

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după desenuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi
HUNWALD,
Cluj, Str. Vlăhuță 3. Telefon 1—47. (32) 8—10
Resmălțuim oglinzi stricate

Dumitru Vonica
Piața Mihai Viteazul 5.
Magazin de specialități în brânzeturi, cașcaval, slănină, salam, unsoare. Vin, spirt și licheruri.
(31) 8—10 Engros și Endetail.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la Instit. Grafic Alex. Anca Cluj.

Marele Restaurant
„Pavilonul Hornarul"
Regele Ferdinand 63.
(30) 8—10 Bucătărie aleasă, mâncări calde și reci permanent, beuturi escelente. Zilnic concert dela ora 8 dim. până la 2 noaptea.

In atenția femeilor!
A APĂRUT
în editura Librăriei Anca Cluj, îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu intitulat **„Cartea Moașelor"** Fiecare femee trebue să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femeești cu 130 fotografii femeești explicative.
Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Preoțime! Nou Apărut!
Predici la morți
de I. Marga
1 expl. 35 lei. Se află la Librăria Anca Cluj.

Redactor responsabil: *Isaia Tolan.* Tiparul Instit. de Arte Grafice Alexandru Anca, Cluj.